

Endring i rammefaktorer og styringssignaler med relevans for alternative opptaksveier

Strukturutfordringer og omstillingsbehov i UH-sektoren

Dimensjonering m.m.

Utsynsmeldinga, Profesjonsmeldinga

Noen refleksjoner fra meg

Anders Ulstein

Fellesmøte forkurset

Fredrikstad 17 oktober

- Kvalitetsreformen, 2003
- Stjernø-utvalget NOU 2008:3
- Strukturreformen - Meld.St. 18 (2014-2015)
- Kvalitetsmeldingen - Meld. St. 16 (2016–2017)
- Styringsmeldingen - Meld.St. 19 (2020-2021)
- Distriktsdemografiutvalget - NOU 2020:15
- Hurdalsplattformen (2021-2025)
- Rapport fra arbeidsgruppen om dimensjonering for framtidens kompetansebehov KD (2022)
- Utsynsmeldingen Meld. St. 14 (2022–2023)

- Distriktsmeldingen Meld. St. 27 (2022-2023)
- Langtidsplan for forskning og høyere utdanning 2023–2032
- Tillitsreform innen høyere utdanning – desember 2023
- HKDir's dimensjoneringsrapport (2023)
- Kompetansereformutvalget (2023)
- Kompetansebehovsutvalget (ledes av HK-dir)
- Framtidige kompetansebehov – HK-dir rapport 2023
- Profesjonsmeldingen Meld.St. 19 (2023-2024)
- Perspektivmeldingen Meld. St. 31 (2023–2024)

Hva styrer vi etter

- Fra: Sentralisering, mål- og resultatstyring, søkertall, internasjonalisering og kvalitet
- Til mer: Arbeidslivets behov, strukturutfordringer, befolkningsutvikling, regional dimensjon.
- Nå: Dimensjonere utdanningstilbudet – etter arbeidslivets og samfunnets behov.
- Men innenfor en NPM-model. Institusjonene må forestå dimensjoneringen etter styringssignaler fra departementet.
- ?

Arbeidskraftsbehov, kompetanse og dimensjonering, regionale tilbud ...

- «Norge opplever **høy mangel på arbeidskraft**, spesielt innen helse, pleie, industri og bygg- og anleggssektoren» ([Framtidige kompetansebehov – HK-dir rapport 2023](#))
- Arbeidskraftutfordringer i hele landet, men «Utsikter til **særlig stor knapphet på arbeidskraft i distriktene**» (s. 64) [Perspektivmeldingen Meld. St. 31 \(2023–2024\)](#)
- «Utdanningstilbudene må ses i sammenheng med omstillingene vi står overfor, slik at utdanningssystemet leverer kompetanse i tråd med behovene». (ibid s. 20)
- «Målet med å **dimensjonere utdanningskapasiteten** er å dekke studentenes **etterspørsel** etter utdanning og **arbeidslivets** behov for kvalifisert arbeidskraft i hele landet. ([Langtidsplan for forskning og høyere utdanning 2023–2032](#))

- Med knapphet på arbeidskraft er det avgjørende at **utdanningssystemet er tilgjengelig og fleksibelt**, og at **bosted ikke blir en hindring for å ta utdanning** og oppdatere kompetansen gjennom livet. Et **fleksibelt utdanningssystem skal motvirke sentralisering** og bidra til at **distriktene får tilgang til den kompetansen de trenger.**» [Utsynsmeldingen Meld. St. 14 \(2022–2023\)](#)
- «Regjeringa vil føre ein ambisiøs og offensiv kunnskapspolitikk og **byggje sterke profesjonsutdanningar** av høg kvalitet i heile landet. Derfor vil vi styrkje det regionale utdanningstilbodet: Utdanning og livslang læring må vere tilgjengeleg der folk bur.» (s.55) [Hurdalsplattformen \(2021-2025\)](#)
- «Derfor vil regjeringen justere dagens finansieringssystem i retning av mer tillit, rom for å prioritere fremtidige kompetansebehov på kort og lang sikt, og **styrke tilgangen til utdanning i hele landet.** ...
- «Endringene innebærer at det vil bli mer attraktivt å prioritere kapasitet innenfor fagområder som lærerutdanning, **helse- og sosialfag og matematiske, naturvitenskapelige og teknologiske fag.** Disse fagene er viktige for velferdstjenestene, et høyproduktivt næringsliv og det grønne skiftet. Det vil også bli mer attraktivt å tilby fleksibel og desentralisert utdanning...» [Utsynsmeldingen Meld. St. 14 \(2022–2023\)](#)

Profesjonsmeldingen Meld.St. 19 (2023-2024)

- Legge meir vekt på erfaringsbasert kunnskap, for å sikre at studentane er rusta for røynda i profesjonane dei skal arbeide i.
- Gjere utdanningane meir fleksible, slik at fagmiljøa sjølve kan forme utdanningar som er tett på praksis.
- Gjere utdanningane tilgjengelege for fleire, og opne døra for fleire praktistarar, både til å ta utdanning og undervise andre.

Kan vi se en gradvis «snuoperasjon»?

- Mål- og resultatstyring noe mer dempet
- Søkertall som styringsredskap noe dempet
- Det internasjonale noe dempet
- Arbeidslivets behov mer fram (strukturutfordringene)
- Profesjonsutdanningene mer fram
- Regionene mer fram (Senterpartiet kun?)
- Finansiering skal følge disse prioriteringene

Utfordringer i feltet

- Vi må få flere inn i ingeniørutdanningen.
- Færre tar R-matte
- Flere søker til yrkesutdanning
- Fallende ungdomskull om noen år
- En elevmasse i endring mtp større sårbarhet, svakere læringsevne og studieteknikk

14282: Framskrevet folkemengde 1. januar, etter statistikkvariabel, alder, innvandringskategori / landbakgrunn, alternativ og år

✓ Informasjon om tabellen

✓ Endre visning

✓ Rediger og beregne

✓ Lagre data som

✓ Lagre spørring

✓ Figurinnstillinger

↶ Rotér mot venstre

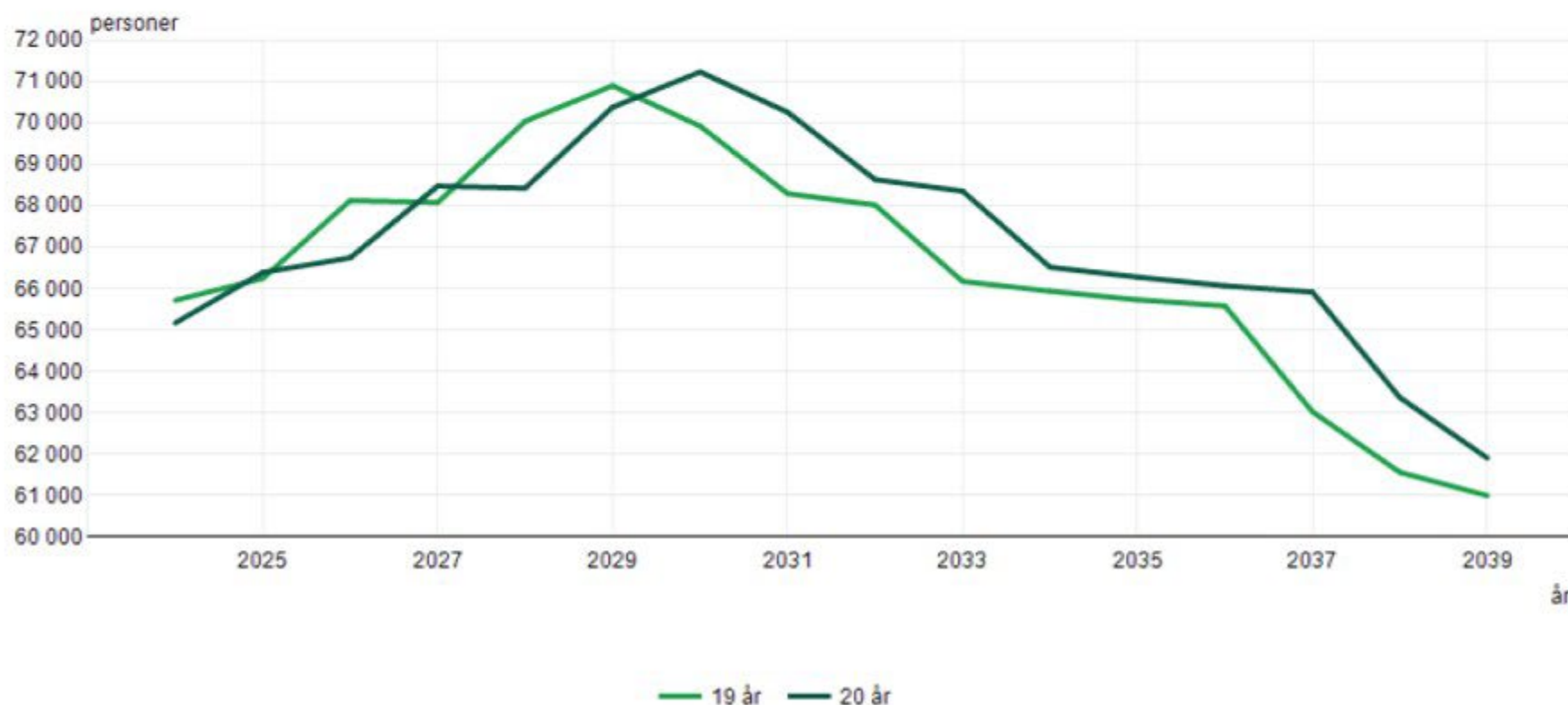
↷ Rotér mot høyre

↻ Rotér manuelt

📄 Excel (xlsx)

↗ Fullskjerm

14282: Framskrevet folkemengde 1. januar, etter alder og år. Folkemengde, Hele befolkningen, Hovedalternativ (MMM).

Poenget

- Institusjonene må minnes på styringssignalene
 - «Omstilling» må ikke kun bety sparing
 - «Dimensjonering» må ikke kun bety sparing
 - Vi må spare, men samtidig dimensjoner iht styringssignalene
-
- Mitt tips: Ja, vi må omstille oss, men samtidig forberede oss på en minst like viktig rolle, kanskje større.